

Analiză AIL - Prolemn: Blocajele pe piața lemnului se amplifică

Evoluțiile în curs, cu volum redus oferit la licitațiile principale de către RNP - Romsilva, prețuri de pornire la licitații adesea duble față de prețurile de referință și amplificarea blocajului aplicării amenajamentelor silvice în procedura de evaluare de mediu, nu sunt pozitive. Dimpotrivă. Măsurile corecte sunt cele care au în vedere eliminarea blocajelor și asigurarea necesarului de lemn în piață.

Într-un mod de neînțeles, deși plafonarea prețurilor lemnului de foc, peleților și bricheților s-a dovedit imediat o măsură artificială care a condus la dispariția acestor produse din comerțul modern, în plin sezon de aprovizionare a populației pentru sezonul de toamnă-iarnă, ordonanța de urgență care a introdus această plafonare nu a fost modificată, produce aceleași efecte și în prezent. Intrată în vigoare la 5 octombrie, ordonanța a fost aprobată tacit de Senat după mai mult de o lună de indecizie politică și a fost transmisă la Camera Deputaților unde nu a intrat încă în dezbatere la Comisiile de specialitate, la aproape o lună de la această transmitere.

Efectele acestui blocaj artificial au fost multiple:

- lipsa produselor din oferta retailerilor;
- creșterea prețurilor prin facturarea separată de către retailerii a lemnului de foc și serviciilor de tăiere, despicare, paletizare, distribuție;
- apariția unor prețuri speculative, în condițiile deficitului de ofertă;
- lipsa ofertei de lemn de foc cu proveniență legală a creat piață pentru lemnul provenit din tăieri ilegale.

Dar dezbaterile nu au atins fondul problemei.

Deși în piață nu este suficient lemn, RNP - Romsilva reduce volumele ofertate și crește prețurile

Situația de criză pe piața lemnului de foc a fost percepută ca fiind acută în toamna anului 2022, dar cauza de fond este deficitul de resursă de lemn în piață. Deficitul a început încă din primăvară, ca și creșterea prețurilor. În condițiile unei oferte de lemn pe picior redusă cu 30% față de anii anteriori la licitațiile principale pentru producția anului 2022 organizate de RNP - Romsilva, prețurile medii de adjudecare au fost de 391 lei/mc încă din primăvară, în creștere de 2,5 ori față de prețurile medii ale anului 2021. ([Detalii în analiza Fordaq](#))

Deficitul de resursă de lemn au condus în mod artificial la prețuri mai mari cu 60-70% pentru lemnul industrial în România față de prețurile pieței europene. De aceea, în 2022 am avut o contracție dramatică a producției în industria lemnului și închideri de capacități.

Astfel, conform indicilor producției industriale comunicați de INS, producția în industria lemnului este de doar 88% pe primele 9 luni din 2022 comparativ cu 2021, iar în septembrie 2022 de doar 84 % față de anul 2021.

Criza deficitului de resursă de lemn și prețurile exagerate induse de acest deficit au fost semnalate în mod repetat de către Asociația Industriei Lemnului – Prolemn încă din primăvara anului 2022, dar avertizările au fost ignorate de autorități, chiar dacă asistam de atunci la închiderea unor capacități mari de producție.

Criza de pe piața lemnului – cu deficit de aprovizionare atât pentru industria lemnului cât și pentru aprovizionarea cu lemn de foc a populației – a intrat în atenția autorităților abia în toamna anului 2022, dar în loc să se constate deficitul de pe piață, s-a intervenit artificial prin măsura contraproductivă a plafonării prețurilor lemnului de foc, peleților și bricheților.

Mai mult, în loc să se corecteze cauzele care au condus la acest deficit, măsurile luate de autorități au agravat criza.

Astfel, volumul oferit la licitațiile principale de către RNP - Romsilva pentru producția anului 2023 continuă să scadă, iar prețurile de pornire la licitație sunt în marja de 250-450 lei/mc lemn pe picior. Aceste prețuri sunt adesea duble față de prețurile de referință stabilite chiar de RNP - Romsilva.

Practic, RNP - Romsilva aliniază prețurile de pornire la licitație la actualele prețuri de criză din piață, în loc să le alinieze la prețurile de referință care au fundamente economice solide pe termen lung. ([Prețurile de pornire la licitație pot fi verificate pe site-ul RNP - Romsilva](#)).

Cum ar putea lemnul de foc să fie pus în piață cu 400 lei/mc după cheltuieli de exploatare, transport în depozit primar, sortare, tăiere, transport la un retailer 100-300 km, depozitare și distribuție, dacă licitațiile pornesc de la prețul de 250-400 lei/mc lemn pe picior?

Administrarea pădurilor este blocată administrativ

În 2022 deficitul de resursă a fost cauzat și de blocarea administrării a minim 10 % din suprafața pădurilor României, prin blocarea aplicării amenajamentelor silvice prin procedura de evaluare de mediu.

Pentru exemplificare, ocoalele silvice Padeș și Tismana din nordul județului Mehedinți sunt blocate în această procedură, cu efect în nerecoltarea unui volum de 70.000 mc de masă lemnoasă. Acest blocaj afectează direct aprovizionarea întregii zone Baia de Aramă, peste 25.000 locuitori.

La nivel național, sunt blocate 34 ocoale din structura RNP - Romsilva, din totalul celor aproximativ 315 ocoale silvice. În foarte multe cazuri, procedura de evaluare de mediu durează între 8 luni și 2 ani, cu „recorduri” și mai mari.

[Potrivit unui proiect de ordonanță de urgență publicat pe site-ul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor](#) se dorește a se reglementa revizuirea evaluării de mediu pentru cvasitotalitatea amenajamentelor silvice, inclusiv, retroactiv, celor care se aplică de 5-10 ani de zile, care au parcurs o procedură legală de avizare de mediu și sunt aprobate prin ordin de ministru. Revizuirea retroactivă a unor acte administrative legal emise (avize de mediu) a fost respinsă de instanțele juridice din România, prin suspendarea aplicării unor ordine de ministru care au încercat să reglementeze în mod similar (ordinele de ministru 1945, 1946 și 1947 – mai multe detalii, [în acest articol](#)).

Formulările din ordonanța de urgență menționată au ca efect ca pentru cel puțin 70% din amenajamentele silvice din fondul forestier național să nu se știe dacă sunt aplicabile sau nu, dacă titularii acestora vor putea sau nu să recolteze legal lemn de pe aceste suprafețe, pentru necesarul de lemn de foc sau pentru prelucrare industrială. Practic recoltarea masei lemnoase se va face doar derogatoriu, limitat, cu efect în amplificarea deficitului de resursă de pe piața lemnului.

Pădurile României sunt în creștere, dar nu avem lemn

Deficitul de resursă de lemn pe piață, amplificat de cererea crescută de lemn de foc, se datorează faptului că lucrările de recoltare sunt blocate de măsuri administrative și birocratice în toate direcțiile. Soluțiile concrete pe care Asociația Industriei Lemnului - Prolemn le propune autorităților sunt:

- RNP - Romsilva stabilește cote de recoltă artificial reduse față de posibilitatea de recoltă dată de amenajamentele silvice. Tranziția la punerea masei lemnoase în piață sub formă fasonată s-a dovedit puțin pregătită în 2022, RNP - Romsilva fiind obligată să constate în luna octombrie 2022 faptul că nu a reușit să pună în piață masa lemnoasă programată de 4,75 milioane mc în formă fasonată și să reducă ținta la 3,9 milioane mc. Nepunerea în piață a volumului programat de RNP - Romsilva este una dintre cauzele majore ale deficitului de resursă în piața lemnului. Soluția este stabilirea unei cote de recoltă la nivelul posibilității dată de amenajamentele silvice, de minim 11 milioane mc, și scoaterea la licitație a unor volume mai mari de lemn pe picior, care să fie exploatate de alte companii din sector și să ofere resursă populației și industriei.
- prețuri de pornire la licitațiile organizate de RNP - Romsilva stabilite corect, în baza prețurilor de referință, pe fundamente economice.
- ordonanța de urgență privind plafonarea prețurilor lemnului de foc, peleților și brichetilor trebuie abrogată imediat pentru a nu mai produce efecte contrare, urmând ca ulterior să se adopte măsuri de sprijin reale.
- Procedurile de evaluare de mediu a amenajamentelor silvice, despre care AIL – Prolemn vorbește de doi ani de zile deja, blochează în acest moment minim 10-12% din pădurile țării în sensul că nu se pot face lucrări de exploatare. Soluția ar fi simplificarea acestor proceduri după modele aplicate cu succes în alte țări de Europene: cu păstrarea intactă a valorii de mediu a pădurilor respective, concomitent cu fructificarea funcțiilor de producție ale acestora.
- Birocrația excesivă pentru micii proprietari de păduri împiedică în acest moment recoltarea lemnului de pe 800.000 ha fond forestier și 500.000 ha din afara fondului forestier. Anul trecut s-au recoltat doar 729.000 mc de pe aceste 1,3 mil ha, sub 4% din volumul total de lemn exploatat în România de pe aproape 20% din suprafața pădurilor. Soluția este adaptarea sistemului SUMAL 2.0 la prevederile în vigoare ale Codului Silvic, în sensul introducerii de proceduri diferențiate pentru recoltarea lemnului destinat consumului propriu al proprietarilor de pădure.
- Ordonanța de urgență privind revizuirea evaluării de mediu a amenajamentelor silvice trebuie corectată, astfel încât aceste proceduri să nu conducă la suspendarea aplicării amenajamentelor silvice. Soluții funcționale pentru această procedură au rezultat inclusiv în cadrul întâlnirii din 9-11 martie 2022 de asistență tehnică din partea Comisiei Europene.

În viziunea AIL - Prolemn, soluția este nu plafonarea prețurilor lemnului de foc, ci **asigurarea necesarului de resursă de lemn care să echilibreze cererea și oferta**. Aceasta este perfect fezabilă și sustenabilă pe termen lung, în condițiile în care România recoltează comercial 33% din creșterea pădurii, față de o medie europeană de 63%, așa cum arată recentul studiu PricewaterhouseCoopers.

Invităm Guvernul României să analizeze această evaluare de impact a măsurilor de plafonare a prețului lemnului de foc cu considerarea măsurilor propuse pentru asigurarea necesarului resursă de lemn atât pentru populație, cât și pentru industria lemnului.